

С Т А Н О В И Щ Е

**на дисертационен труд на тема „Властта като интерес на селищната общност”
на гл.ас. Илко Недев Тодоров за присъждане на образователната и научна степен
„доктор” по научна специалност 05.11.01 социология, от професионално направление**

3.1. „Социология, антропология и науки за културата”

от проф. д-р Никола Георгиев Андреев, член на научното жури.

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният за становище дисертационен труд е посветен на актуален и значим проблем за нашата социална реалност. Той засяга интересите на селищата и тяхната възможност за развитие и подобряване начина на живот на гражданите.

Научният труд е резултат от дългогодишни научни интереси на дисертанта, който е в самата селищна система, която изучава. Това позволява на авторът да насочи вниманието към онези процеси, които не само теоретически не са изясни изцяло, но и проследява взаимодействието власт - интереси в селищната общност в практически аспект.

В структурно отношение дисертационният труд се състои от въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература, които са изложени в 280 стандартни страници. Правилно структурираният материал позволява да се разкрият основните моменти на изследователската проблематика. Представена е информация от емпирични изследвания в 63 таблични форми.

2. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата

Формулирането на целта в дисертационния труд предполага, че вниманието ще се насочи към локалните проблеми, което засилва практическата насоченост на дисертационния труд и същевременно може да бъде основа за по-нататъшни сравнения с други селищни общности. Целта е декомпозирана на съответни задачи, които ориентират и задълбочават научното изследване.

В теоретическото изложение на дисертационния труд се изясняват основните понятия, с които борави авторът – общност, интереси, власт, социална промяна. Той се насочва към уточняване обекта на научното изследване, който представлява селищната общност, а предметът се определя като релацията между интересите и властта в посочения тип общност.

Специално внимание е отделено на теориите от среден порядък, като тук основно се разглежда града (в исторически и съдържателен аспект на урбаносоциологията). Акцентът е поставен върху разбирането, че селищната общност е еманация на хората в селището. Разбирането на селищната общност започва от разкриване същността и значението на човешкия фактор в селището. Това позволява да се отграничи града като социална система от човешката общност в него. Градската (селищната общност) се разглежда като друг вид общност, различна от традиционните общности. При нея най-достъпна форма за съвместен живот става съгласието. Така селищната общност и подобните ѝ видове, се очертават като общности на разбирането.

Емпиричният анализ има достойнства, поради обстоятелството, че чрез налаганият по този начин индуктивен подход към темата, се достига до разкриване на важни тенденции в живота на Варна, както и до извеждане на закономерности в живота на селищните общности.

В автореферата гл. ас. Илко Тодоров е отразил основните моменти от съдържанието на дисертационния труд.

3. Постижения на дисертанта

Като постижение на автора може да се посочи систематизирането и представянето на селищната общност, властта в нея и обвързаността ѝ с определени интереси. Акцентът се поставя най-вече върху властта като влияние и следствие от права, и в тази връзка се обвързва с интересите. Въпреки, че този факт е известен, дисертантът прави сполучлив опит да го обвърже с интереса на селищната общност и бъдещото ѝ развитие.

Теоретическите идеи са подкрепени от конкретни изследвания, което показва, че авторът прилага емпиричния подход за доказателство на формулираните хипотези. Налице е конкретизация във връзка с ценностния модел на варненци, с техните нагласи за съвместен живот, с преследваните цели, с формирането и разгръщането на социалните мрежи. От тук дисертанта се насочва към тяхното разкриване, изменение и отстояване от субектите осъществяващите управленски функции.

Разглеждат се в емпиричен порядък разнородните по своя характер фактори, които влияят върху защитата на интересите на селищната общност.

Дефинират се съответните политически инструменти необходими за социалната промяна в града. Поставянето на тези задачи за разглеждане в дисертационния труд внасят практическа актуалност. Независимо от това, че акцентът се поставя само върху една селищна общност (Варна), както вече изтъкнах, изводите могат да се екстраполират и за останалите идентични по големина общности, а също така представляват основа за сравняване и използване на резултатите и в останалите селищни единици. Както авторът отбелязва, съществува дефицит от познание относно явлението власт в неговия социологически аспект и най-вече прилаган към селищните общности.

В обобщен вид научно-изследователските постижения на дисертанта могат да се систематизират по следния начин:

- теоретическото интерпретиране и социологическото анализиране на връзката между властта в селищната общност и интересите на съставляващите я индивиди и социални групи;
- връзката между положителната социална промяна и нейното поддържане и развитие представляват съществен интерес за селищната общност и тя може да се приеме като основен критерий за социална активност при осъществяване на властовата функция на общността, както и за оценяване на властта и управляващите субекти;
- разработена е изследователска концепция за изследване и разкриване на социалния живот в разглежданата селищна общност;

- посредством използването на емпиричен инструментариум са разкрити тенденциите в развитието на селищната общност;
- ясно и точно са формулирани практически проверяеми хипотези.

Съществен приносен елемент в дисертационния труд е анализът на емпиричните данни от изследвания, които са проведени под ръководството на автора.

Използваната литература е в обем 146 научни произведения на наши и чужди автори, които имат директен допир до разглежданата в дисертацията проблематика. Това показва, че дисертантът е запознат с литературните източници и идеите залегнали в тях.

Гл. ас. Илко Тодоров има четири публикации по темата на дисертационния труд в научните издания на Икономическия университет – Варна, които са достатъчни за придобиването на публичност на основните концепции и практически изводи.

4. Критични бележки

Дисертацията би могла да разшири своите познавателни стойности, ако се проследи доколко информационния материал се е използвал в социалната практика, или е бил в основата на селищната политика. Като критична бележка мога да посоча факта, че не е известен начина на извадката, а оттам и разкриването на представителността на информацията. В „Бележки” към всяка глава са дадени основните методически параметри на използваните изследвания, но според мен не са достатъчни.

В емпирично отношение някои от проблемите в дисертацията могат да бъдат по-задълбочено изложени, ако е проведено конкретно проучване, което да разкрие по недвусмислен начин релацията „селищна общност – интереси - власт”. Това разбира се не омаловажава практическите приноси моменти, но може да бъде предмет на бъдещи проучвания, сравнения и анализи.

Обема на дисертационния труд е голям, което в известна степен разводнява изложението.

В **заключение** ще посоча, че гл. ас. Илко Недев Тодоров разглежда задълбочено в теоретичен план и в конкретика един изключително съществен и практически значим проблем с подчертан стремеж към задълбоченост и аналитичност.

Предлагам на научното жури да присъди на гл. ас. Илко Недев Тодоров образователната и научна степен „доктор” по научна степен специалност 05.11.01 Социология, от професионално направление 3.1 „Социология, антропология и наука за култура”.

Свищов,
22.10.2013 г.

Проф. д-р Никола Георгиев Андреев